

Sygn. akt VI Ga 191/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Sędziowie: SO Anna Walus – Rząsa (spr.)

SO Anna Harmata

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A.w R.

przeciwko: (...) S.A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

V Wydziału Gospodarczego z dnia 12 marca 2014 r., sygn. akt V GC 1200/13

I. oddała apelację,

II. zasądza od powoda A. w R. na rzecz pozwanego (...) S.A. w S. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 191/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 września 2014 r.

Pismem z dnia 15 kwietnia 2013 r. powódA.

w R. wniósł przeciwko pozwanemu (...) S.A. w S. pozew o zapłatę kwoty 1.190 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu podał, że w okresie od dnia 28 września 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. wynajął poszkodowanemu pojazd zastępczy w związku z wystąpieniem szkody komunikacyjnej w celu dowozu pracowników do pracy. Na mocy umowy cesji poszkodowany scedował na powoda przysługującą mu względem pozwanego wierzytelność z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego na czas naprawy uszkodzonego pojazdu z OC sprawcy. Pozwany, u którego ubezpieczony był sprawca szkody, częściowo uwzględnił roszczenie powoda, wpłacając odszkodowanie w kwocie 910 zł. Odmówił jednak uznania roszczenia w pozostałej części argumentując to jego niezasadnością.

W dniu 1 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt 1760/13.

Pozwany wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty zarzucając w nim brak legitymacji czynnej po stronie powoda wskazując, że z umowy cesji nie wynika, aby osoba, która ją podpisała, była do tego uprawniona. Zakwestionował także celowość wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od 28 września 2012 r. do 12 października 2012 r. oraz wysokość stawki czynszu najmu, za którą poszkodowany wynajął pojazd wywodząc, że stawka 150 zł odpowiada średniej cenie tego typu usługi w odniesieniu do pojazdów tej samej klasy i o podobnych parametrach. Pozwany wskazał, że dokonana refundacja objęła 3 dni technologicznego czasu naprawy, 2 dni na sprowadzenie części oraz 2 dni organizacyjne, czyli łącznie 7 dni najmu, który to czas był wystarczający na dokonanie koniecznych napraw w zakresie zgodnym z protokołami szkody oraz technologią producenta pojazdu.

Powód w piśmie z dnia 22 października 2013 r. ustosunkował się do zarzutów pozwanego zawartych w sprzeciwie, jednocześnie podtrzymał żądanie i twierdzenia sformułowane w pozwie. Podał, że umowa cesji została podpisana w jego imieniu przez B. Z., legitymującego się stosownym pełnomocnictwem. Następnie opisał chronologicznie przebieg czynności naprawczych wskazując, że samochód poszkodowanego marki C. (...) został przyjęty do serwisu w dniu 28 września 2012 r., również tego samego dnia dostarczona została kalkulacja napraw dokonana przez (...). Następnie w dniu 1 października 2012 r. zgłoszono potrzebę wykonania dodatkowych oględzin pojazdu najemcy przez pracownika (...). Jednakże dopiero w dniu 3 października 2012 r. dostarczono do serwisu kalkulację naprawy dokonaną przez (...), co pozwoliło na niezwłoczne zamówienie części zamiennych dnia 3 października 2012 r., które dostarczone zostały dnia 9 października 2012 r. Naprawa została zakończona 11 października 2012 r., natomiast samochód odebrany dzień później ze względu na późną porę zakończenia naprawy. Powód zakwestionował twierdzenia strony pozwanej odnośnie zawyżonej stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego wywodząc, że są one adekwatne do wyposażenia auta, stanu technicznego i jego rocznika.

Wyrokiem z dnia 12 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie

V Wydział Gospodarczy, sygn.. akt V GC 1200/13, zasądził od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz powoda A. w R. kwotę 650,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty (pkt. I), zaś w pozostałej części oddalił powództwo (pkt. II). Nadto Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 471,00 zł tytułem kosztów procesu (pkt. III).

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy wskazał szczegółowo jakie okoliczności były w sprawie bezsporne między stronami i jakie poczynił ustalenia faktycznie.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 28 września 2012 r. poszkodowani wspólnicy s.c. podpisali z powodem, którego reprezentował pracownik w ramach pisemnego pełnomocnictwa B. Z., umowę cesji wierzytelności z tytułu kosztów najmu auta zastępczego w A.w R.. Po zdaniu uszkodzonego pojazdu do serwisu naprawczego, w tym samym dniu tj. 28 września 2012 r. serwis na podstawie protokołu oględzin pojazdu sporządzonego przez pozwanego i dokonaniu zewnętrznych własnych oględzin przednaprawczych sporządził i dostarczył pozwanemu kalkulację naprawy. Po rozebraniu samochodu ujawniły się inne jeszcze uszkodzenia, nie objęte pierwotnym protokołem i kalkulacją. Serwis zgłosił pozwanemu konieczność dodatkowych oględzin w dniu 1 października 2012 r., a zatwierdzenie sporządzonej przez siebie kalkulacji naprawy otrzymał w dniu 3 października 2012 r. W tym samym dniu złożył zamówienie na części zamienne, które otrzymał w dniu 9 października 2012 r. Po czym przystąpił do naprawy, którą zakończył w dniu 11 października 2012 r. W dniu następnym wydał naprawiony samochód najemcy.

Z ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego wynika, że zakres uszkodzeń pojazdu (zarysowanie drzwi przednich i tylnych) pozwalał na pełne jego bezpieczne użytkowanie w okresie oczekiwania na części zamienne. Niezbędny okres czynności związanych z likwidacją uszkodzeń wynosił zaś 9 dni, przy czym złożyły się na to 6 kolejnych dni od 28 września 2012 r. (odstawienie samochodu do serwisu) do dnia 3 października 2012 r. (otrzymanie od pozwanego zatwierdzonej kalkulacji naprawy z kosztami, zamówienie części zamiennych), okres 3 dni czynności naprawczych: od 10 października 2012 r. do 12 października 2012 r. (data wydania pojazdu poszkodowanemu po naprawie). Za okres 6 dni stawki netto wynajmu pojazdu zastępczego analogicznej klasy w analogicznym okresie na rynku (...) wynosiły:

130 zł, 166,67 zł, 154,47 zł, 160 zł, 165 zł, 224,67 zł, zaś u powoda 160 zł. Za okres 3 dni: 145 zł, 182 zł, 186,99 zł, 180 zł, 175 zł, 295 zł, zaś u powoda 180 zł.

Pozwany przyznał i wypłacił odszkodowanie przyjmując stawkę 150 zł netto za 1 dobę.

Powód wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego w dniu 11 grudnia 2012 r. wyznaczając 4 dniowy terminem płatności. Wezwanie to zostało odebrane w dniu 17 grudnia 2012 r.

Sąd I instancji przedstawiając merytoryczne motywy swojego rozstrzygnięcia przywołał treść przepisów art. 822 § 1 k.c. i art. 361 § 2 k.c. oraz wskazał, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Nie wszystkie jednak wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane. Istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.). Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Nie można zatem przyjąć, że poszkodowany będzie mógł domagać się jakichkolwiek poniesionych kosztów stanowiących w tym przypadku czynsz najmu samochodu zastępczego. Zapłata umówionego czynszu stanowi bez wątpienia uszczerbek majątkowy, niemniej sam fakt zapłaty takiej, a nie innej kwoty, w dodatku umówionej, w ramach umowy dwustronnej erga partes, nie jest tożsame z kwotą odszkodowania. Odszkodowanie bowiem to kwota poniesiona wbrew woli poszkodowanego, innymi słowy koszt niezbędny i uzasadniony do restytucji szkody.

W tym kontekście Sąd uznał za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym jedynie 6 dni ciągłych, wliczając w to okres weekendu, od daty zdemontowania pojazdu do daty otrzymania przez serwis ostatecznej kalkulacji naprawy po ujawnieniu się innych uszkodzeń. Zdaniem Sądu okres oczekiwania na zatwierdzenie ostatecznej kalkulacji przez pozwanego jest okresem koniecznym najmu. Do momentu zatwierdzenia (po rozebraniu samochodu i po zweryfikowaniu uszkodzeń) ostatecznej kalkulacji przez ubezpieczyciela w zakresie przedmiotu uszkodzeń i kosztów tej naprawy nie było możliwym przystąpienie do naprawy, tj. zamówienie części, bowiem w razie nie uznania przyjętego w kalkulacji zakresu uszkodzeń czy kosztów naprawy, poszkodowany mógłby naprawę powierzyć innemu serwisowi, bądź nie decydować się na naprawę przy istniejącym ryzyku naprawy częściowo na własny koszt. Kolejne 3 dni celowego i koniecznego najmu wynikały z technologicznego i rzeczywistego czasu naprawy pojazdu. Natomiast okres oczekiwania na części zamienne, w ocenie Sądu I instancji, nie pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z najmem pojazdu zastępczego, jako niekoniecznym, niecelowym, nieekonomicznym właśnie za ten okres. Poszkodowany w tym okresie mógł w pełni użytkować uszkodzony pojazd, nie powiększając za ten czas kosztów najmu, i tym samym wysokości odszkodowania.

Jednocześnie Sąd wyliczył wysokość odszkodowania w oparciu o stawki stosowane przez powoda za okres kolejnych 6 dni: 170 zł oraz kolejnych 3 dni: 180 zł za 1 dobę. Nie odbiegały one bowiem rażąco od stawek na rynku lokalnym innych podmiotów trudniących się wynajmem pojazdów zastępczych, pozostając w granicach stawek średnich lub nieznacznie od nich odbiegających. Sąd wyraził pogląd, że poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania wynajmującego, oferującego najtaniej swe usługi, chyba że z winy umyślnej, niedbalstwa wynajmuje w zakładzie droższym od średnich cen stosowanych w innych firmach wynajmujących. Automatyczne uśrednianie stawek przez ubezpieczycieli i „obcinanie” na tej podstawie odszkodowania pozostaje zaś w sprzeczności z zasadą pełnej rekompensaty szkody.

Sąd stwierdził nadto, że przywołana przez powoda decyzja UOKiK nie przystaje do niniejszego stanu faktycznego, a poza tym dotyczy zbiorowych interesów konsumentów, a nie przedsiębiorców.

Powód poza tym wbrew ciężarowi dowodu z art. 6 k.c. nie podał i nie wykazał konkretnych okoliczności faktycznych, dlatego okres oczekiwania na części tyle trwał mimo stosownego zarzutu pozwanego. Ograniczył się jedynie do niedopuszczalnego wniosku dowodowego z własnego oświadczenia.

W konsekwencji powyższego Sąd Rejonowy żądanie pozwu oddalił ponad kwotę wyliczoną przez sąd w wysokości 1.560 zł pomniejszoną o kwotę zapłaconą przez pozwanego na etapie przedsądowym likwidacji szkód, zaś w pozostałym zaś zakresie żądanie pozwu oddalił.

O odsetkach sąd orzekł zgodnie z art. 481 k.c. w zw. z art. 14 Ustawy o obowiązkowych ubezpieczeniach oc, licząc okres opóźnienia w zapłacie po upływie 30 dni od daty otrzymania przez pozwanego wezwania do zapłaty kosztów najmu jako odszkodowania.

Koszty procesu Sąd stosunkowo rozdzielił przyjmując, że powód wygrał proces w 54 %, zaś pozwany w 46%.

Strona powodowa wniosła apelację od powyższego wyroku co do oddalonej części powództwa (pkt. II wyroku) domagając się zmiany orzeczenia i zasądzenia odszkodowania w kwocie żądanej pozwem wraz z odsetkami od dnia 10 listopada 2012 r., ewentualnie uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku, a mający wpływ na jego treść poprzez uznanie, że okres oczekiwania na części zamiennie do samochodu marki (...)nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z najmem auta zastępczego jako niekoniecznym, niecelowym, nieekonomicznym, pomimo że okres oczekiwania na części zamiennie należało zaliczyć do okresu pozostającego w adekwatnym związku z powstałą szkodą i dokonaną naprawą uszkodzonego samochodu.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że Sąd nie wziął pod uwagę treści opinii biegłego, który wskazał, iż na niezbędny czas naprawy pojazdu składa się również czas zamówienia części zamiennych i oczekiwanie na części, czas przekazania samochodu właścicielowi. W niniejszej sprawie okres oczekiwania na części do uszkodzonego samochodu trwał 6 dni - części zamówiono 3 października 2012 r. a otrzymano 9 października 2012 r.

Poza tym Sąd I instancji nie uwzględnił okresu od zakończenia naprawy samochodu do odbioru samochodu przez poszkodowanego, (tj. 11 października 2012 r. – 12 października 2012 r.) pomimo, że biegły uznał w/w okres za niezbędny czas naprawy uszkodzonego samochodu.

Strona powodowa w uzasadnieniu swej apelacji argumentowała, że zarówno poszkodowany jak i powód nie mieli wpływu na okres oczekiwania na części zamiennie do uszkodzonego samochodu. Wymaganie od poszkodowanego aby po oddaniu pojazdu do naprawy i zamówieniu przez warsztat naprawczy części do uszkodzonego samochodu, odebrał swój uszkodzony samochód z warsztatu i rezygnował z najmu wcześniej wynajętego pojazdu, do czasu dostarczenia części do warsztatu jest zbyt daleko idące i nie znajduje oparcia w zasadach doświadczenia życiowego oraz jest sprzeczne z zasadami logicznego powiązania faktów.

Do obliczenia pozostającego w związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę okresu wynajmu pojazdu zastępczego, za który odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel sprawcy wypadku konieczne jest, aby czynności likwidacyjne i naprawcze stanowiły jeden ciąg zdarzeń. Przerwy w wykonywaniu naprawy nie mogą obciążać poszkodowanego i mieć wpływu na określenie długości uzasadnionego okresu naprawy.

Na poparcie wyżej prezentowanego stanowiska skarżący przywołał orzecznictwo sądów.

Pismem z dnia 23 maja 2014 r. pozwany wniósł odpowiedź na apelację powoda żądając jej oddalenia w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania. Jednocześnie strona pozwana przychyliła się do stanowiska Sądu Rejonowego zajętego w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie z niżej podanych względów.

Przedmiotem niniejszego procesu jest roszczenie powoda o zapłatę odszkodowania wynikającego z wynajmowania poszkodowanemu pojazdowi zastępczego z okresie od dnia 28 września 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. w związku z uszkodzeniem jego pojazdu. Pozwany w toku sprawy kwestionował celowość wynajmu pojazdu zastępczego w powyższym okresie oraz wysokość stawki czynszu najmu.

Przedmiotem kontroli instancyjnej w ramach niniejszego postępowania apelacyjnego, wobec związania Sądu Odwoławczego granicami wniosków apelacji powoda (art. 378 § 1 k.p.c.), jest rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w części oddalającej żądanie pozwu (pkt. II wyroku).

Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę uznał za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym jedynie 6 dni ciągłych, wliczając w to okres weekendu, od daty zdemontowania pojazdu do daty otrzymania przez serwis ostatecznej kalkulacji naprawy po ujawnieniu się innych uszkodzeń. Kolejne 3 dni celowego i koniecznego najmu wynikały z technologicznego i rzeczywistego czasu naprawy pojazdu. Natomiast okres oczekiwania na części zamienne, w ocenie Sądu I instancji, nie pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z najmem pojazdu zastępczego. W konsekwencji Sąd Rejonowy żądanie pozwu oddalił w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego w okresie oczekiwania na części zamienne.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji należy na wstępie wskazać, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. daje sądowi możliwość oceny i mocy dowodów według własnego przekonania. Ocena dowodów może być zaś skutecznie podważona tylko wtedy gdy, brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (wyrok SN z 27.09.2002, II CKN 817/00, LEX nr 56906; wyrok SN z dnia 14.12.2001 r.,

V CKN 561/00). Sąd Okręgowy nie dopatrywał się powyższych uchybień Sądu Rejonowego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnął z niego wnioski logicznie uzasadnione. Sąd przy tym szczegółowo i wyczerpująco przedstawił motyw swego rozstrzygnięcia wskazując jakie poczynił ustalenia faktyczne oraz podał przepisy prawa materialnego jakie zastosował dokonując subsumpcji prawnej faktów w sprawie. Na uwagę zasługuje w szczególności argumentacja prawna w tym przywołane poglądy orzecznictwa i doktryny.

W kontekście powyższego Sąd Odwoławczy, mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy i zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, podzielił w całości stanowisko Sądu Rejonowego zarówno w zakresie ustaleń faktycznych, jak i podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Przetawione w uzasadnieniu skrajonego wyroku motyw rozstrzygnięcia przyjął zaś za własne.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy wskazać, że granice odpowiedzialności z punktu widzenia związku przyczynowego reguluje przepis art. 361 § 1 k.c. Określa on związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem zobowiązanego a powstałym skutkiem w postaci szkody - jako przesłankę odpowiedzialności cywilnej za szkodę.

W kontekście powyższej regulacji oraz ugruntowanego w tym zakresie stanowiska orzecznictwa i doktryny zdaniem Sądu Okręgowego należy podzielić pogląd Sądu I instancji, że koszty najmu pojazdu w okresie oczekiwania na części zamienne nie pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z uszkodzeniem pojazdu w wypadku komunikacyjnym. Należy w tym zakresie podzielić argumentację Sądu Rejonowego, że w okresie tym poszkodowany mógł w pełni użytkować uszkodzony pojazd, nie powiększając za ten czas kosztów najmu, i tym samym wysokości odszkodowania. Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy poszkodowany zobligowany jest dążyć do minimalizowania szkody. Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje bowiem

jedynie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Okres najmu pojazdy podlega zatem ocenie pod kątem powyższych reguł przy ustalaniu wysokości szkody z tego tytułu.

Reasumując z powołanych wyżej powodów wyrok Sądu Rejonowego w zaskarżonym zakresie należało uznać za odpowiadający prawu, wobec czego Sąd Okręgowy apelację powoda oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

W przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym Sąd orzekł jak w pkt II wyroku - na podstawie art. 108 k.p.c.

w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r.,

Nr 163, poz. 1349, z późn. zm.).